

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DIPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 28 (272) 28 İyul, Tirmeh - 3 Avqust, Tebax, sal 2014

Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti:

40 qəpik

Hējaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səhəddin Eloğlu

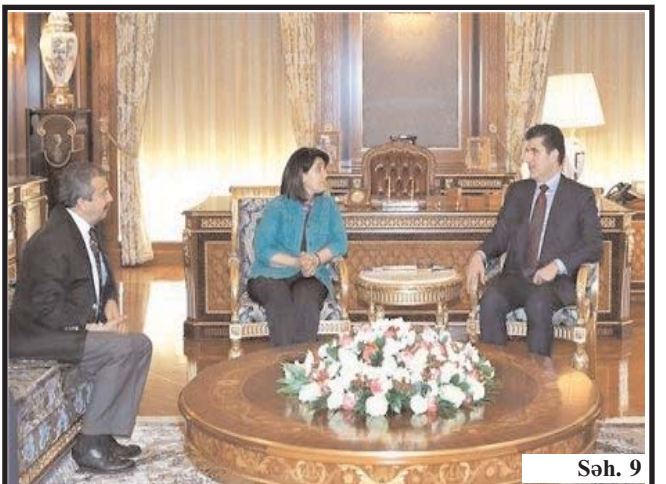
Səh. 2

**İlham Əliyev Maliyyə Nazirliyinin yeni
inşa edilən inzibati binası ilə tanış olub**

Səh. 8

**Barzanî pîrozbahî
li Fûad Mehsûm kir**

Səh. 9

Şanda HDP-ê vegeriya Tirkîyê

Səh. 11

**'Maliki konusunda
son söz Şiilerin'**

Səh. 8

**Demirtaş: Ez bi nasnameya
xwe ya Kurd namzetê
tevahî kesên din im**

Səh. 7

**Li gorî çavdêr û
lêkolînerên biyanî**

Səh. 10

**Prof. Paech: Kürdler
bağımsızlığa 'evet'
derse, dünya destekler**

Yaxın Şərqdə "Böyük Kürdüstan" projesi reallaşır

Səh. 3

Meyremxana Serdema Modern Rojda

Səh. 7

Türk Rejiminde Değişen Bir Şey Yok

Səh. 13

**Azərbaycan kürdləri "müstəqil
Kürdüstan"a dəstək verdi**

Səh. 3

**Dewlet li Çolemergê û herêma botanê
aşîrên kurd bi hevdu re dide şerkirin**

Səh. 6

**Новый президент Ирака клянется
защитить единство страны**

Səh. 15

Səh. 5

**Ahmet Kaya solçuydu,
yoxsa kürd millətçisi?
Həyat yoldaşı cavablandırır**

Səh. 15

**Депутат Европарламента:
Время для создания
курдского государства**

Səh. 12

**Kürdler Rojava
için seferber**

Səh. 7

Qedri Can û Pêşgotina

İlham Əliyev Maliyyə Nazirliyinin yeni inşa edilən inzibati binası ilə tanış olub

Azərbaycan dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasında mövqeyini möhkəmləndirməkdədir. Respublikamızda bütün sahələrdə islahatlar ildən-ilə daha da dərinləşir. Ölkəmizin iqtisadi qüdrəti artdıqca sosial-infrastruktur layihələri bütün sahələri əhatə edir. Son illər Azərbaycanın sosial-iqtisadi sahədə əldə etdiyi uğurlarda maliyyə, vergi və bank sektorlarının da xüsusi payı var.

Dünyada iqtisadi və maliyyə böhranının davam etməsinə baxmayaraq, respublikamızda hərtərəfli düşünülmüş siyasət nəticəsində davamlı sosial-iqtisadi inkişaf təmin olunur. Ölkəmizin strateji valyuta ehtiyatları artır, milli valyutamızın məzənnəsi sabitdir, dünyanın nüfuzlu reyting agentlikləri Azərbaycanın kredit reytinglərini daha da artırır. Ötən illərdə "Büdcə sistemi haqqında" qəbul edilən Qanun mütəmadi olaraq təkmilləşdirilir. Respublikamızda beynəlxalq standartlara cavab verən xəzinədarlıq sistemi formalaşdırılıb. Uğurlu sosial-iqtisadi və düzgün büdcə-vergi siyasəti nəticəsində son 12 ildə dövlət büdcəsinin gəlirləri 16 dəfə artıb. Son illər bütün strukturlarda olduğu kimi, Maliyyə Nazirliyinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, nazirliyin tabeliyində olan bütün inzibati binaların müasirləşdirilməsi

və səmərəli fəaliyyət üçün hərtərəfli iş şəraitinin yaradılması istiqamətində ardıcıl işlər görülür. Maliyyə Nazirliyinin 35 rayon və ya şəhər maliyyə idarəsi, nazirliyin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyinin Bakı şəhəri üzrə 5 xəzinədarlıq idarəsi üçün yeni inzibati binalar tikilib, 17 yerli maliyyə orqanının binası əsaslı təmir edilib, ən müasir texnologiya və avadanlıqla təchiz olunub. Hazırda dövlət başçısının tapşırıqlarına əsasən, Maliyyə Nazirliyinin fəaliyyətində modern və çevik idarəetmənin təmin edilməsi, şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya şərait yaradan halların aradan qaldırılması üçün elektron xidmətlərin geniş tətbiqi diqqət mərkəzindədir. Ümumilikdə, Prezident İlham Əliyevin "Dövlət məmuru xalqın xidmətçisidir" fikirlərini fəaliyyətində əsas götürən Maliyyə Nazirliyinin kollektivi işini beynəlxalq standartlara və günün tələblərinə uyğun qurmaqla qarşıya qoyulan vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlmək üçün səylərini əsirgəmir.

Maliyyə naziri Samir Şerifov Prezident İlham Əliyevə yeni inzibati binada yaradılan şəraitlə bağlı məlumat verdi.

Qeyd edildi ki, Maliyyə Nazirliyinin ötən əsrin 50-ci illərində inşa olunan əvvəlki binası

istismara yararsız vəziyyətdə idi və müasir tələblərə cavab vermirdi. Dövlət başçısının iş yerlərinin ən müasir standartlara uyğun yenidən qurulmasına dair tapşırığına əsasən paytaxtın ən gözəl və tarixi guşələrindən birində Maliyyə Nazirliyinin yeni inzibati binası inşa olundu. Bina

diqqəti cəlb edir. Burada ən son elmi-texniki yeniliklərə əsaslanan informasiya-kommunikasiya texnologiyaları geniş tətbiq olunub. Nazirliyin ekspozisiyalarının zənginliyi ilə seçilən muzeyində Azərbaycanın maliyyə sisteminin keçdiyi tarixi inkişaf yolu mərhələlər üzrə təqdim edilir.

Muzeydə ölkəmizin qədim əsginasları, müasir maliyyə sektorunun formalaşdırılması istiqamətində ilkin tədbirlər, respub-

Bakı şəhərinin müasir simasına uyğun, milli və orijinal memarlıq üslubunda tikilib. Burada nazirliyin mərkəzi aparatı, qurumun strukturuna daxil olan 2 dövlət agentliyi və 3 dövlət xidmətinin fəaliyyəti üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Yeni binanın ərazisində əsaslı yaşıllaşdırma və abadlıq işləri aparılıb.

Əsas girişdə ulu öndər Heydər Əliyevin büstü qoyulub. Binanın akt zalı da müasirliyi ilə

likamızın maliyyə sisteminin ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə olduğu illərdə keçdiyi zəngin inkişaf yolu, son illərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar, büdcə, xəzinədarlıq, sığorta və digər sahələrdə tətbiq edilən yeniliklər, Maliyyə Nazirliyinin beynəlxalq əlaqələri geniş əksini tapıb.

Dövlət başçısı iclas zalları, görüş və iş otaqları ilə də tanış oldu. Maliyyə Nazirliyinin bütün

strukturlarının və tabeliyindəki təşkilatların mərkəzi aparatla birgə yeni inzibati binada yerləşməsi vahid mərkəzdən və daha operativ idarəetməni təmin etməyə imkan verəcək, əməkdaşların iş əmsalını və məsuliyyətini daha da artıracaq.

Nazirliyin kitabxanası zəngin fondu, ən müasir texnologiya və avadanlıqla təchizatı baxımından diqqəti cəlb edir. Dövlət başçısı Maliyyə Nazirliyinin son illərdə keçdiyi inkişaf yolu, geniş tətbiqini tapan kompleks islahatlar və yeni inzibati binadan bəhs edən qısa videoçarxa baxdı.

Sonra Prezident İlham Əliyevə büdcə təşkilatları üçün maliyyə uçotu və xəzinədarlığın informasiya idarəetmə sistemləri təqdim olundu. Qeyd edildi ki, nazirlikdə büdcə təşkilatları üçün maliyyə uçotu üzrə vahid avtomatlaşdırılmış sistem, dövlət büdcəsinə daxil olan vəsaitlərin, bütün dövlət xərclərinin, xəzinə hesablarının bir mərkəzdən elektron və operativ şəkildə idarə olunmasını, faktiki xərclərə nəzarəti təmin edən Xəzinədarlığın İdarəedilməsinin İnformasiya Sistemi yaradılıb.

Dövlət başçısına ən müasir texnologiyaların tətbiq olunduğu əyar nəzarət maşını barədə də məlumat verildi.

Maliyyə Nazirliyinin yeni inzibati binası ilə tanış olan Prezident İlham Əliyev kollektiva uğurlar arzuladı.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Prezident İlham Əliyev Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası ilə bağlı görülən işlərlə tanış olub.

İqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev görülen işlər barədə dövlət başçısına ətraflı məlumat verdi.

Bu layihə Prezidentin 2014-cü il 17 yanvar tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"na və "Böyükşor gölünün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, mühafizəsi və istifadəsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Fərmanına uyğun olaraq həyata keçirilir. İlk Avropa Oyunlarına aid tədbirlərin böyük ekseriyyəti Böyükşor gölünün şərq sahilində, hazırda tikilməkdə olan Bakı Olimpiya Stadionu kompleksində keçiriləcək. Burada çoxsaylı qonaqların, idmançıların və turistlərin qəbul edilməsi

İlham Əliyev Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası işləri ilə tanış olub

gözlənilir. Bu baxımdan gölün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası və Böyükşor bulvarının yaradılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Qeyd edildi ki, gölün ekoloji bərpası layihəsi iki mərhələdə həyata keçiriləcək. 2014-2015-ci illəri əhatə edən birinci mərhələdə işlər uğurla davam etdirilir. Gölün Olimpiya Stadionunun yaxınlığında yerləşən 300 hektara yaxın ərazisi bərpa olunur. Bu mərhələdə gölün şimal hissəsinin tarixən neftlə çirklənmiş sahəsinin bənd vasitəsilə sahil xəttindən ayrılması nəzərdə tutulurdu. Artıq bəndləmə işləri yekunlaşıb. Bununla da neftin, çirklənmiş suyun və üzən tullantıların axınının qarşısı alınır.

Göl üzərində ərazinin qərb sərhədini müəyyən edən səkkiz xətti magistral şose şəklində layihələndirilmiş bənd bir tərəfdən

Ziya Bünyadov prospekti, digər tərəfdən Balaxanı-Binəqədi yolu

ilə birləşdiriləcək. Bu da öz növbəsində, şəhərin yol infrastrukturuna düşən yükü azaldacaq. Torpaq bəndin inşası cədvəl üzrə davam etdirilir və işlərin növbəti ilin ilk rübündə başa çatdırılması planlaşdırılır. Eyni zamanda yüz ildən artıq müddətdə göl dibinə yığılmış çirkləndirici

tülərin çıxarılması və zərərsizləşdirilməsi işləri görülür.

Layihə üzrə ilkin mərhələdə 2,8 milyon kubmetr həcmində çöküntünün 100 min kubmetrdən çoxu təmizlənilib. Gölün mühafizə zonası da daxil olmaqla, ciddi mühafizə işi təşkil edilib, göl və sahil xətlərinin məişət və tikinti tullantıları ilə çirklənməsinin qarşısı tamamilə alınıb. Böyükşor

çatdırıldı ki, layihə çərçivəsində ümumi uzunluğu 5 kilometrə yaxın olan yol çəkiləcək. Bu yol üzərində bir körpü və iki tunel tikiləcək. Tuneldən keçən yollar Bakı Olimpiya Stadionu ilə Olimpiya şəhərciyini birləşdirəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə 18 kilometrlik Bilgəh-Novxanı-Şamaxı-M4 birləşməsi avtomobil yolunun yol qovşaqlarının və piyada keçidlərinin tikintisi barədə məlumat verildi.

Azərbaycan Prezidenti inşaat işlərinin yüksək səviyyədə aparılması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi.

gölünün cənub sahilində geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılır, 16 hektara yaxın ərazidə park və yaşıllıq salınır. Gələn ilin birinci yarısında şərq sahil xətti boyunca Böyükşor bulvarının bir kilometrə qədər hissəsi salınacaq və buradan stadion ərazisinə keçid təmin olunacaq. Bildirildi ki, Böyükşor gölünün tam bərpası üzrə ikinci mərhələ 2015-2020-ci illəri əhatə edəcək. Bununla da göl öz təbii tarixi məcrasına qaytarılacaq, su səviyyəsi tənzimlənəcək və ekosistem bərpa olunacaq.

Beynəlxalq ekspertlərin qiymətləndirmələrinə əsasən Böyükşor gölü dünyada ən mürəkkəb çirklənmiş göllərdən hesab edilir. Qısa müddətdə görülmüş işlər nəticəsində suyun keyfiyyət göstəricilərinin dinamikası müsbətə doğru dəyişib. Prezident İlham Əliyev layihənin ekoloji əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirdi, müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini verdi. **president.az**

**Əvvəli ötən saylarımızda
QARABAĞ ƏHVALATI
(1324-cü ilin səfər ayı—
1906-cı ilin mart ayı)
1906-cı il İYUL AYINDA ŞUŞA
ŞƏHƏRİNDƏ BAŞ VERMİŞ
ERMƏNİ-MÜSƏLMAN DAVASI**

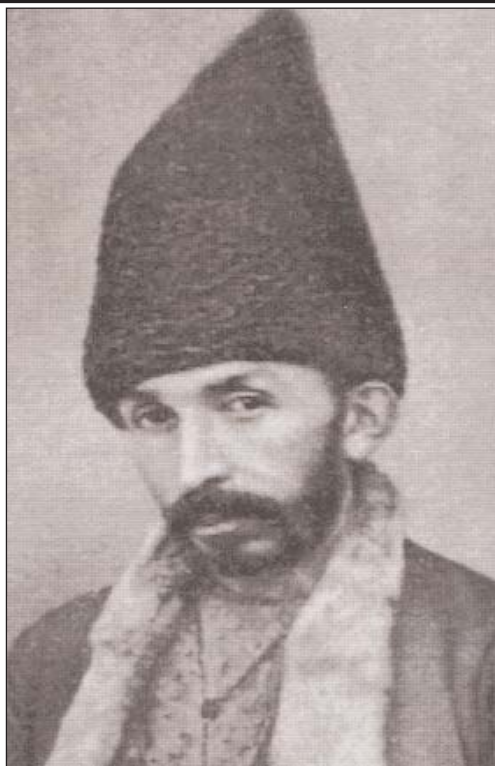
O vaxt ki, böyük dava (1905-ci il) sakit olmuşdu, erməni tayfası müsəlmanların, müsəlmanlar isə ermənilərin bazarına gedir, alış-veriş edirdilər. Hərçənd ki, yollar açıq idi, amma ermənilər yenə düz durmurdular: tək-tək əlsiz- ayaqsız kasıbkar adamları oğurluq ilə tutub öldürürdülər. Müsəlmanlar da onların əvəzini çıxırdılar.

Ermənilər müttəsil (arası kəsilmədən), min cür hiylə ilə hər yerdən hərbi sursat gətirərək, dava üçün tədarük edirdilər. Onlar əlavə maşınlar, nasoslar, tüfənglər, toplar, barıt, bombalar və başqa silahlar cəm edib, daha çox müharibəyə hazırlaşdılar. Bununla bərabər, onlar gələcək vuruşmaların üsul və yollarını müzakirə etdikdən sonra belə bir qənaətə gəldilər ki, müsəlmanlara sarsıdıcı zərbə endirmək üçün pul qüvvəsinə hiylə işlədilərək rus ordusunun və silahının ermənilərə kömək göstərməsi təmin

etdiyi 2—3 nəfər xoşsurət erməni övrətləri gecə-gündüz ona xidmət edirdilər. Kələntərov gecə məclisləri əsnasında Qalaşakova və onun kazaklarına neçə min manat rüşvət verərək, Qalaşakova öz məqsədini izhar etdi. Qarşıdakı erməni-müsəlman davasında rusların onlara kömək etməsini və bu köməyin yerinə yetirilmə yolları ilə əlaqədar tədbir tökməsini generaldan xahiş etdi. Qalaşakovun tədbirilə Kələntərov və qımdatlar ətraf kəndlərə, eləcə də Gəncəyə, İrəvana və başqa şəhərlərə kağız yazıb göndərdilər. Həmin kağızda hər kənddən orta hesabla 30-100 nəfər silahlı dəstələrin Şuşaya göndərilməsi tələb olunurdu. Tezliklə Qalada yeddi min silahlı erməni ordusu hazır oldu.

Onların arasında Osmanlı tabeliyində olan ərazidən gələn erməni dəstələri də var idi. Beş ədəd rusların, 6 ədəd isə ermənilərin topları var idi. General və ermənilər qarara aldılar ki, davanı iyulun 12-də başlasınlar.

Rusların istədiyi bu idi ki, bu iki millət bir-biri ilə dava edib, bir-birinə məşğul olsunlar, tainki dövlət fərağat olsun, çünki millətin zəif və kasıb olmağı dövlətin silahıdır.

Mir Möhsün Nəvvab

Qalaşakov söz verib ki, onun tədbirilə erməni silahlıları və rus əsgərləri müsəlmanların evlərini, dükan və bazarlarını tamamilə yandırıb, özlərinin qırılanını qıracaqlar, qalanını isə būs-

müəzzinə toxunmayıb, minarənin sütununa deydi. Bunu gören "müsəlmanlar halətdən çıxıb, şaraq-şaraqla dükan-bazarı bağladılar. Yarım saat ərzində tamam silahlandılar və üz qoydular səngərlərə və girəvəli yerlərə. Bu halətdə divan işçiləri və generalın əli altında olan çinovniklər hiylə ilə müsəlmanların içinə gəlib, uca səslə müsəlmanları sakit elədilər ki, bu dava sizinkilərlə deyil, kazaklar ermənilərlə dava edir. Bu general daha bir hiylə işlədərək qabaqcadan lazımı təlimat verib, bir rus zabiti öz dəstəsilə müsəlman məhəlləsində yerləşdirmişdi.

Müsəlmanlarla dostluq etdiyinə görə, həmin zabitə inanıb, əhtiram edirdilər. Elə ki ermənilərlə ruslar başladılar müsəlmanları gülləbaran etməyə, müsəlmanların içində olan zabit öz rusları ilə şeypur çalıb səş saldılar ki, dava eyləyən kazaklarla erməni tayfasıdır, bunun müsəlmanlara dəxli yoxdur. Müsəlmanlar onun sözüne inansalar da, yaraq-əsbabları əllərində küçələrə gəlib, vuruşmağa hazır dururdular, amma atan yox idi. Xof arasında qalmışdılar. Gecə düşən kimi od-alov işığı aləmi götürdü.

Biçərə müsəlmanlar bu hiyləyə

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

edilməlidir. Bu hiyləni həyata keçirmək üçün yeganə yol rus generalını pul ilə ələ almaq idi.

Birinci (1905-ci il) erməni-müsəlman davasında sülh və əmin-amanlıq yaratmaq üçün Şuşaya göndərilmiş Qalaşakov (Kalaşakov) adlı bir rus generalı var imiş. Həmin il o, zahirən ermənilərə yaxınlıq göstərməmişdi. Amma indi, ermənilərin məşvərətindən sonra duma qlavası erməni Kiki Kələntərov onu yaxşı öyrənmiş, onunla söhbət edib, ermənilərə qarşı rəğbətini bildikdən sonra generalın Şuşa şəhərində üsul-idarənin rəhbəri təyin olunması üçün onun razılığını almışdı.

Kiki Kələntərov müsəlmanların nümayəndələrini çağıraraq deyir:

— Şuşada bu iki millət arasında ədalətli sülh yaratmaq üçün bir rəhbər təyin etməliyik. Mən çox düşündükdən sonra belə qənaətə gəldim ki, bu vəzifəyə general Qalaşakovdan başqa bir kəsi təyin etmək olmaz. Hərçənd ki, o, əvvəllər bizim erməni tayfası ilə yaxşı dolanmadı, kəndlilərimizi tovladı, kazaklar kənd əhlinin övrətlərinə xəyanət etdilər. Amma əlac yoxdur, onu rəhbər təyin edək. Biçərə müsəlmanlar əvvəllər Qalaşakovdan zahirən yaxşı münasibət gördüklərindən razı oldular. Hər iki tayfanın razılığına əsasən general həmin vəzifəyə təsdiq edilərək, Qalaya göndərildi. Qalaşakov Şuşaya gələn kimi ermənilər məhəlləsində Kələntərovun qabaqcadan hazırladığı iqamətgahda yerləşdirildi. Onun əmrilə elə ilk günlər müsəlman məhəllələrində olan rus ordusunun topları erməni küçələrinə keçirildi, kazaklar və əsgərlər isə erməni məhəlləsi səmtində olan Köçərli məscidinin ətrafında qurulmuş çadırlarda yerləşdirildi.

Hər gecə Kiki Kələntərovun başçılığı ilə, erməni tayfasının hesabına general Qalaşakovun mənzilində kef məclisləri qurulurdu. Kələntərovun seçdiyi və generalın qulluğuna təyin

Neçə gün bundan (yəni, iyulun 12-dən) qabaq səkkiz müctəhid şəriətmə-dardan fitva gəlmişdi ki, müdafiə və vuruş zamanı başqa millətə əşya, xüsusilə vuruş sursatı və müdafiə üçün lazım olan malları satmaq olmaz. Ona görə cəmi müsəlman tayfası Qalada və başqa yerlərdə ermənilərə ərzaq, taxıl və sair malların satışını dayandırdı. Buna görə ermənilər çox çətinliyə düşmüşdülər. Əhvalatı həddindən artıq şişirdərək, Qalaşakova xəbər verdilər və müsəlmanları təqsirləndirdilər. General çox xatircəmliklə ermənilərə söz verdi ki, bu neçə min ermənilərlə mənim qoşunum müsəlmanları bir sutkada, yəni 24 saatda tar-mar edib, ölənini öldürəcək, ölməyənini dağlara, daşlara pərakəndə edəcəkdir.

Bu davanın necə hazırlandığını erməni tayfasının mötəbərləri tam aydınlığı ilə öyrənib (vuruş başa çatdıqdan və barışıq əldə edildikdən sonra M. M. Nəvvaba), özləri danışmışlar.

bütün Böyük məsciddən aşağı məhəllələrə qovacaqlar. General rus kilsəsindən başlayaraq, Böyük məscidə kimi Rastabazarı, meydanı, Şeytan-bazarı və bütün evləri darmadağın edib yandıрмаğı öz üzərinə götürür. Bundan sonra vuruşun davam etdirilməsini və yaxud müsəlmanlarla barışmalarını ermənilərin öz öhdəsinə buraxmışdır. Kiki Kələntərov Qalaşakovun bu planını qəbul etmiş və generala 10000 manat rüşvət verərək belə ittifaqa gəlirlər ki, generala verilən puldan əlavə padşahlıq rus topunun hər atəşinə 15 manat, çar ordusu əsgərlərinin tüfəngdən atdıqları hər bir gülləyə isə bir manat pul verilsin. General Kələntərovla əvvəlcədən tökdükləri tədbirə əsasən, rus əsgərləri erməni keşikçilərindən birini öldürərək müsəlman səmtə atdılar və sonra da səş saldılar ki, müsəlmanlar erməni keşikçisini öldürərək başını kəsmiş və tüfəngini də aparmışlar.

Qabaqcadan hazırlanmış hiyləyə əsasən həmin vaxt rus əsgərlərindən iki nəfər də gedib, müsəlman məhəllələri tərəfdən ermənilər səmtə güllələr atırlar. Ermənilərin avamları çıxırışib generalın yanına gedirlər və deyirlər ki, müsəlmanlar bir keşikçi öldürüb, erməni məhəlləsinə neçə güllə atıblar. Generalın hiyləsi də bu idi ki, xalqı müsəlmanlara qarşı qaldırsın. Sonra Qalaşakovun əmrilə erməni tüfəngdarları səngərlərə bölüşdürüldü. Ruslar da dəstə-dəstə gəlib, müsəlmanların səngərlərini mühasirə etdilər. Ruslar və ermənilər müsəlman səngərlərini gülləbaran etməyə başladılar.

Pəs cumada-s-səni ayının üçüncü günü—çərşənbə günü—yəni qərarlaşdıqları kimi, iyulun 12-də qımdatlar generalın məsləhətilə günorta vaxtı davanı başladılar. Əvvələn qımdatın biri, müəzzin axırıncı «la ilahe illəllah» sözlərini deyən məqamda Böyük məscidin minarəsinə bir güllə atdı. Güllə

inanıb, axşamədək səngərlərdə və küçələrdə muntəzir durdular. Elə ki, gecə oldu, bu vədə gördülər ki, Köçərli məhəlləsitarəfdən od-alov qalxdı. Xəbər gətirdilər ki, general Qalaşakovun əmrilə ruslar ermənilərlə birləşib, Köçərli məhəlləsinin məscidinə və evlərə od vurublar. Bu işıq onun işığıdır. Generalın hiyləsi müəyyən olduqdan sonra xalq karıxıb qalmışdı. Bilmirdilər səngərlərə gedib düşməne cavab versinlər, yaxud bazar-dükanda olan şeyləri bir yerə daşısınlar. Xülasə, o gecə bütün tüfəngdarlar dükanlardakı malları evlərə daşımaqla məşğul oldular. Ona görə ermənilər və ruslar bir gecə boş evlərə od vurub yandırdılar.

İkinci gecədən müsəlmanlar davanı başladılar. Köçərli məscidinin ətrafında hiylə ilə çadır qurub mənzil etmiş ruslar məscidə tərəf gedən iki müsəlmanı — Hacı Abdullanı və Kərbəlayı Əlini güllələyib yıxdılar. Onlara tərəf gedən daha bir müsəlmanı da vurub yerə sərdilər. Ondən sonra gəlib məscidə od vurub yandıрмаğa başladılar. Məscid od alıb yandıqdan sonra, ermənilər və ruslar Abbas Mirzənin oğlu şahzadə Bəhmən Mirzənin imarətinə gəldilər. Şahzadə Bəhmən Mirzə neçə il bundan irəli İran dövlətində böyük cinayət etdiyinə görə, oradan köç-külfətilə qaçıb, rus dövlətinə pənah gətirmişdi. Rus padşahı hər il ona 36 min manat məvacib verirdi. O, ailəsi və xidmətçilərlə ikimərtəbəli təmtəraqlı bir evdə yaşayırdı. Şahzadə mərhum olandan sonra onun varisləri və xidmətçiləri yenə orada qalırdılar. Amma bu davadan irəli onun oğlanları və ailələri evi bisahib qoyub, hər biri bir yerə getmişdilər. Bu imarəti də gəlib yandırdılar. Daha sonar Rzaqulu Mirzə bəy Cürminin və oğlanlarının, eləcə də Şuşanın neçə böyük əyanlarının sahibsiz evlərinə, bir sıra hamamlarla birlikdə od vurdular.

Ardı var

Tahir Süleyman

Президент Барзани побывал с визитом у президента Талабани

Вчера президент Масуд Барзани посетил президента Джаляля Талабани в его доме в Сулеймании. Президент Ирака Джаляль Талабани вернулся в Курдистан в прошлую субботу из Германии, где проходил лечение

после инсульта, случившегося полтора года назад.

Президент Барзани выразил свою радость по поводу возвращения президента Талабани и пожелал ему скорейшего выздоровления.

Глава Регионального правительства Курдистана (КРГ), Нечирван Барзани, во вторник заверил сотрудников и граждан региона, что их зарплаты будут выплачены, подчеркнув, что курдское правительство продолжает работать над решением проблем с задержкой заработных плат.

Обещание Барзани прозвучало на специальной церемонии, организованной в честь лучших студентов региона.

Как сообщает "Shafaq News", Барзани также заявил, что регион не станет ждать,

Нечирван Барзани: Мы решим проблему задержки зарплат

пока иракское правительство перестанет манипулировать бюджетом курдского анклава по указанию премьер-министра Нури аль-Малики, ждущего "капитуляции" курдов.

Барзани похвалил "выносливость" граждан региона, пообещав, что любой объем задержанных зарплат будет возвращен служащим.

Он также призвал владельцев компаний инвестировать в

сферу образования в Курдистане, отметив, что его правительство приняло планы развития этого сектора. Барзани подчеркнул, что образование и здравоохранение являются двумя из приоритетов КРГ.

Он отметил, что Ирак переживает сложную ситуацию из-за неправильной политики должностных лиц в Багдаде, и указал, что курдский регион несет большую нагрузку в

связи с большим притоком беженцев из Мосула и других районов Ирака. Курдистан страдает от тяжелого финансового кризиса с тех пор, как Багдад урезал его долю в федеральном бюджете и перестал перечислять заработную плату сотрудникам Курдистана в феврале этого года, пытаясь таким образом оказать давление на курдов в вопросе их независимого экспорта нефти.

Кубад Талабани принимает японскую делегацию

Заместитель премьер-министра регионального правительства Курдистана, Кубад Талабани принял в четверг делегацию от Министерства иностранных дел Японии.

В ходе встречи, в которой приняли участие министр внут-

ренних дел, министр торговли и заместитель главы департамента по иностранным делам КРГ, обе стороны обсудили текущую ситуацию в Ираке и вопрос о зарплате работников в Курдистане.

Талабани попросил при-

бывшую делегацию расширить помощь правительства Японии сирийским беженцам и иракским перемещенным семьям, которые недавно бежали от насилия в своих областях, и нашли убежище в Курдистане. Перевела: Аль-Акби Елена.

Курдский политик Лейла Зана встретится с Барзани и Талабани

Представитель "Народно-демократической партии" (HDP) Турции Назми Гур сообщил, что известный курдский политик Лейла Зана и заместитель руководителя HDP Сирри Сюрайя Ондер

посетят Курдистан, чтобы встретится с курдским президентом, Масудом Барзани, и президентом Ирака, Джалялем Талабани. "После того, как делегаты посетили заключенного в тюрьме лидера РПК

["Рабочей партии Курдистана"] Абдуллу Оджалана, они встретятся с Барзани в Эрбиле, чтобы обсудить Курдский национальный конгресс (КНК), Сирийский Курдистан, Курдистан и Ирак", сказал Гур

в интервью "BasNews". По его словам, у Заны и Ондера есть сообщение Оджалана для Барзани, касающееся текущей ситуации в регионе. Бывший сопредседатель HDP Себахат Тунджел сказал, что "делегаты планируют посетить Талабани, чтобы поприветствовать его возвращение в Курдистан".

Мосульские христиане провели демонстрацию в Эрбиле

Изгнанные из Мосула боевиками "Исламского Государства Ирака и Леванта" (ISIS), и укрывшиеся в Эрбиле христиане, в четверг провели демонстрацию перед офисом ООН в Эрбиле, требуя, чтобы их проблемы были рассмотрены Организацией Объединенных Наций.

Они обратились к федеральному правительству и международному сообществу с просьбой отреагировать на насилие и угрозы ISIS в адрес всех религиозных меньшинств. Демонстрация началась в преимущественно хри-

стианском районе столицы Курдистана, Анкаве, и окончилась у офиса ООН, где демонстранты призвали федеральное правительство Ирака взять на себя ответственность за защиту христиан и представителей меньшинств Ирака, а также выдать компенсации всем христиан, чьи жилища были разорены и конфискованы ISIS.

Многие исламские священнослужители выразили свою солидарность с христианами,

приняв участие в шествии, поддерживая требования хри-

стиан Мосула и осудив насилие боевиков. Демонстрация

стала горячей темой для местных и международных СМИ. 18 июля боевики ISIS, захватившие Мосул, поставили христиан города перед выбором: принять ислам, или уплатить 450 \$ с семьи, чтобы остаться в городе.

В случае отказа жители должны были покинуть город в течение 24 часов, оставив все свои вещи.

В результате христианские семьи оставили свои дома и бежали в страхе. kurdistan.ru

ООН создает новый лагерь для перемещенных семей в Чамчамале

Жаклин Бадкок, заместитель Специального предста-

секретаря Организации Объединенных Наций по Ираку (DSRSG) и гуманитарных вопросов, посетил сегодня район Чамчамал, в связи с положением перемещенных семей из центральных и южных районах Ирака.

Жаклин Бадкок встретилась с Амандж Мухаммадом, мэром Чамчамала, который проинформировал Бадкок о положении перемещенных семей

в районе и сказал, что Чамчамал содержит около 1470 перемещенных семей, подчеркивая необходимость построить новый лагерь для них как можно скорее для того, чтобы улучшить условия их жизни. Бадкок со своей стороны, сказала, что Организация Объединенных Наций решила обеспечить все виды помощи перемещенным семьям в Чамчамале, и будет строить лагерь для них, который будет содержать все основные услуги. Перевела: Аль-Акби Елена

вителя Организации Объединенных Наций Генеральный

YPG убивает 14 террористов в Камышлы

YPG объявило об убийстве 6 боевиков, принадлежащих к так называемому Исламскому государству Ирака и Леванта и ранению 3 других, в ходе военных операций, проведенных YPG в течение последних трех дней в южных селах города Карки (65 км к востоку от города Камышлы).

Народная Защита Единич в воскресенье начала антитеррористическую операцию в центре вооруженных

групп, входящих в ISIL в Тель-Хамди, между Таль-Брак и Камышлы, убив 8 повстанцев и ранив 5 других. Перевела: Аль-Акби Елена. PCKmedia

Новый президент Ирака клянется защитить единство страны

После двух избирательных туров в федеральном парламенте курдский кандидат Фуад Масум стал вторым курдским президентом Ирака, получив 211 голосов в парламенте Ирака из 275. В истории Ирака только два человека были демократически избранными президентами, и оба они курды. Джаляля Талабани стал первым неарабским президентом в 2005 году, а затем 24 июля этого года - д-р Фуад Масум. Они оба являются членами партии "Патриотический союз Курдистана" (ПСК). Талабани - Генеральный секретарь ПСК, Масум - член политбюро партии. Оба из одного города - Коя, и были друзьями с детства. В среду вечером, курдские политические партии отдали свои голоса за двух курдских кандидатов - Бархама Салиха и Фуада Масума. Масум получил 15 голосов ПСК, шесть голосов "Горран" ("Движения за перемены"), четыре - от исламских партий и пять от "Демократической партии Курдистана" (ДПК).

Второй кандидат, доктор Бархам Салих, получил четыре голоса от ПСК, два - от "Горран", три - от исламских партий и 14 - от ДПК.

В четверг во время заседания парламента Ирака в первом туре голосования Масум получил большинство голосов (175). Этого было недостаточно, - чтобы стать президентом кандидат должен получить 2/3 голосов. Во втором туре, Масум получил 211 голосов и официально стал президентом Ирака. После того как он занял этот пост, он поклялся защищать единство Ирака.

Биография

Масум был одним из основателей ПСК в 1976 году в столице Сирии Дамаске. Он родился в 1938 году в городе Коя, расположенном к востоку от Эрбиля в Иракском Курдистане, хотя его семья родом из региона Хавраман вблизи иранской границы.

Масум был другом детства бывшего президента Ирака и нынешнего лидера

ПСК, Джаляля Талабани, они оба из известных в городе Коя семей.

Масум учился в религиозных школах, пока ему не исполнилось 18 лет, в

этом возрасте он отправился в Каир, чтобы учиться в Университете аль-Азхар. Там он получил степень магистра в области исламских исследований и докторскую степень по философии. Масум начал свою политическую карьеру в качестве члена "Коммунистической партии Ирака", но позже покинул ее после поездки в Сирию, где

столкнулся с враждебными мнениями ее лидеров в отношении курдов. Масум решил присоединиться к "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в 1964 году. В 1968 году он стал профессором университета в Басре на юге Ирака и там же начал работать в офисе ДПК. В 1973 году он стал представителем Муллы Мустафы Барзани, тогдашнего лидера ДПК и отца нынешнего президента Курдистана, Масуда Барзани, в Каире. Масум занимал эту должность до 1975 года, когда он уехал из Египта, чтобы стать одним из членов-основателей ПСК вместе с Джалялем Талабани. После курдского восстания 1991 года, Масум стал первым премьер-министром региона. После 2003 года, после падения иракского режима, он стал членом курдской переговорной группы в Багдаде, а в 2005 году - членом иракского парламента. Масум оставался в качестве главы блока "Альянс Курдистана" в Багдаде два срока подряд.

Член Европейского парламента от Великобритании, Чарльз Таннок, призвал международное сообщество под-

Депутат Европарламента: Время для создания курдского государства

держать курдов Ирака. На заседании парламента, прошедшем в среду, депутат британской консервативной партии признал право курдов на независимость. "Я понимаю курдские мольбы о независимости, потому что то, чего хотят сейчас курды, это то, что Запад обещал им в Севрском договоре. Сейчас самое подходящее время, чтобы реализовать это обещание", сказал Таннок, ссылаясь на договор

1920 года, в котором курдам было обещано независимое государство.

Он также подверг критике премьер-министра Ирака Нури аль-Малики и политику его правительства, заявив, что у "аль-Малики сектантский подход", вынудивший суннитское сообщество следовать за "Исламским Государством Ирака и Леванта" (ISIS).

После этого парламентского обсуждения ситуации в Ираке, члены парла-

мента, кажется, заняли новую позицию в отношении Курдистана и предстоящего референдума.

"Ирак близок к разделению, так что давайте поддерживать курдскую модель, которая была успешной и демократической моделью", добавил Таннок. Депутат также высоко оценил усилия курдских сил пешмарга, назвав их "героями". Таннок является давним другом курдов, и, по его словам, соглашение Сайкса-Пико было исторической ошибкой, которая может быть исправлена только через создание курдского государства.

В Мосуле разрушены церковь, простоявшая два тысячелетия, и гробница пророка Ионы

Боевики "Исламского государства" сожгли в Мосуле древнюю ассирийскую церковь, которая была возведена в третьем веке нашей эры. Перед этим они приказали всем проживающим в городе христианам принять ислам или начать выплачивать особый налог. "Те, кто откажется подчиниться, будут казнены", - заявляют джихадисты.

Не дожидаясь истечения срока ультиматума, местные христиане покинули родной город, бежав в районы, удерживаемые курдами. "Впервые в истории Ирака в Мосуле не осталось христиан", - сообщил халдейский патриарх Луис Сако.

Христианская община Ирака - одна из древнейших в мире. Во время правления Саддама Хусейна она насчитывала около миллиона человек. В

настоящий момент на территории Ирака осталось всего 450.000 христиан. Последователи "Исламского государства" снесли одну из самых почитаемых святынь провинции Ниневия - гробницу библейского пророка Ионы. При уничтожении мавзолея, одного из сотен памятников еврейской истории Ирака в Мосуле, использовались отбойные молотки.

Две тысячи иракских солдат зарегистрировались, чтобы стать пешмарга

Министерство пешмарга Регионального правительства Курдистана (КРГ) сообщает, что более 1800 иракских солдат покинули армию и зарегистрировались, чтобы стать членами курдских вооруженных сил. Халгурд Хикмет, представитель министерства пешмарга, заявил, что для их записи были открыты регистрационные офисы в ряде городов и населенных пунктов Курдистана.

"У нас есть ряд требований для этих армейских офицеров и

бригадиров, и у нас также есть регистрационные офисы в рай-

онах за пределами администрации КРГ", сказал Хикмет. Пред-

ставитель пояснил, что после регистрации солдаты будут проходить собеседование. После поглощения крупных районов Ирака боевиками "Исламского Государства" и вывода от туда частей иракской армии, большое количество иракских солдат дезертировали из армии.

Курды собирают помощь для пешмарга

Чтобы показать свою поддержку силам пешмарга, кото-

рые в настоящее время борются с боевиками "Исламского

государства Ирака и Леванта" (ISIS) на севере Ирака, жители Курдистана собрали миллионы долларов. В четверг во время своей пресс-конференции губернатор Эрбиля, Наузад Хади, заявил журналистам, что жители Курдистана

собирают денежные пожертвования и товары для отправки пешмарга, обороняющим линию фронта. Таким образом жители Курдистана, курдские организации и предприятия стараются поддержать курдские войска во время финансового кризиса, в который ввергнут Иракский Курдистан из-за сокращения его бюджета со стороны федерального правительства Ирака.

Представительство КРГ в России провело круглый стол по вопросу независимости Курдистана

18 июля в пресс-центре "РИА Новости" прошел мультимедийный круглый стол на тему: "Курды Ирака - перед историческим вы-

бором?". генеральный директор Центра по изучению современного Ирана Раджаб Сафаров. Участники встречи затронули широкий спектр вопро-

сов, в том числе: готовность

курдов на практические шаги по отделению от Ирака, интересы США и России в Ираке, страны, готовые поддержать создание независимого Курдистана, и др. В ходе круглого стола завязалась бурная дискуссия.

Юрий Набиев и kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 28 (272) 28 Июль - 3 Август 2013 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Барзани встретился с Генеральным секретарем ООН в Эрбиле

24 июля президент Курдистана Масуд Барзани принял генерального секретаря ООН Пан Ги Мун, прибывшего в Курдистан для участия в заседании Совета Безопасности ООН.

деlegation Организации Объединенных Наций во главе с Генеральным секретарем ООН, Пан Ги Муном. Делегация состояла из нескольких должностных лиц ООН, которые сопровождали Гене-

стан для расследования ситуации в Ираке.

Г-н Пан Ги Мун воспользовался возможностью, чтобы поблагодарить президента Барзани и Региональное правительство Курдистана (КРГ) за их

перемещенных иракцев, которые нашли убежище в Курдистане в последние недели. По словам Пан Ги Мун, реакция Курдистана на нынешний кризис в Ираке особенно ценна с учетом

того факта, что в курдском регионе уже находится большое количество сирийских беженцев. Президент Барзани повторил свою позицию о готовности Курдистана продолжать предоставлять помощь семьям, спасающимся от хаоса остальной части Ирака, добавив, что он надеется на лучшее и более мирное будущее для Ирака и Курдистана. Президент Барзани и Генеральный секретарь ООН Пан Ги Мун завершили свою встречу пресс-конференцией, на которой оба высказали свои соображения относительно текущей ситуации в Ираке.

Президент Барзани принял Патриарха Луи Сако

23 июля президент Курдистана Масуд Барзани принял Патриарха Луи Рафаэля I Сако, халдейского Патриарха Вавилона. Патриарх прибыл в сопровождении делегации священнослужителей равнины Ниневия и других частей Ирака.

Президент Барзани тепло приветствовал делегацию и подтвердил свою поддержку христианской общины

Мосула, которая недавно была подвергнута

та ряду актов насилия со стороны террористов "Исламского госу-

дарства Ирака и Лаванта" (ISIS). Прези-

дент заявил, что Курдистан будет продолжать поддерживать христианских беженцев, и осудил террористические действия против них. "Мы все либо умрем вместе, или будем вместе жить с достоинством", заявил президент Барзани. Патриарх Сако и сопровождающие его духовные лица выразили благодарность президенту Барзани и правительству Курдистана за поддержку христианских беженцев.

Курдские лидеры обсудили три "горячих" вопроса

В субботу глава курдской партии "Гор-ран" ("Движение за перемены"), Науширван Мустафа, встретился в Эрбиле с президентом Курдистана, Масудом Барзани. По словам источников "BasNews", на встрече рассматривалась кандидатура заместителя секретаря "Патриотического союза Курдистана" (ПСК), Бархама Салиха, на пост иракского президента.

Сообщается, что Мустафа также пытался убедить Барзани не спешить с объявлением независимости, развивая этот процесс шаг за шагом. По словам источников в "Демократической партии Курдистана" (ДПК), которую возглавляет президент Барзани, последний не согласится на это, потому что Барзани намерен объявить о курдской независимости до окончания его

президентства. Третьим вопросом встречи

была дискуссия о спорных территориях Ирака

и способах их возвращения Курдистану.

Другие подробности пока не известны.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Премьер-министр Барзани встретился с депутатами турецкого парламента

23 июля премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани встретился с Лейлой Зана, независимым членом парламента Турции, представляющей Диарбакыр, и Сирри Сюрайя Ондером, членом парламента Турции от "Народно-демократической партии", представляющим Стамбул. В ходе встречи обсуждались последние события, касающиеся мирного про-

цесса в Турции, в том числе юридические шаги, предпринимаемые для решения курдского вопроса в Турции. Премьер-министр приветствовал эти шаги, как продолжение мирного решения курдского вопроса, и подтвердил полную поддержку своего правительства этому процессу.

Оба члена турецкого парламента недавно посетили тюрьму на острове Имрали. Они передали слова благодарности от Абдуллы Оджалана за неустанные усилия премьер-министра в продвижении мирного процесса в Турции. Г-н Оджалан призвал к продолжению поддержки мирного процесса и урегулирования курдского вопроса в Турции. Премьер-министр Барзани и парламентарии обсудили региональные события в целом, а также предстоящие президентские выборы Турции, запланированных на следующий месяц.

Курдский парламент призывает международное сообщество поддержать пешмарга

Парламент Курдистана осудил нападения боевиков "Исламского Государства" на христиан в северном Ираке и

призвал международное сообщество оказать помощь курдским пешмарга в защите региона. Парламент выступил с заявлением, в котором содержится просьба оказать помощь беженцам, которые были вынуждены

покинуть Мосул в результате угроз со стороны исламистских боевиков. "Мы осуждаем недавние нападения и угрозы экстремистской группировки в адрес христиан, что привело к тому, что сотни семей района покинули свои дома и направились в Курдистан... Мы просим международное сообщество оказать финансовую и военную помощь силам пешмарга в этом регионе, чтобы они могли обеспечить убежище для жителей районов". Тысячи беженцев прибыли в Курдистан на этой и прошлой неделе после того, как боевики поставили христианскую общину перед выбором: принять ислам, уплатить 450 \$ с семьи или быть убитыми.

kurdistan.ru

ТӘСІСЧІ ВӘ БАШ РЕДАКТОР:

ТАНІР СҮЛЕЙМАН

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

ТАНІР СІЛЕМАН

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХІР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Ramiz Qərib

Müxbirlər:

Pərviz Laçınlı

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı 40, soqaq
S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров
дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFS 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500